

Місячний Економічний Моніторинг України

- Олександра Мороза, лідера Соціалістичної партії України, обрано Спікером Парламенту.
- В першій половині 2006 року реальний ВВП зріс на 5,0% дпр.
- У липні 2006 року встановлено новий план граничних тарифів на телекомунікаційні послуги.
- В травні експорт товарів зріс на 11,4% дпр після шести місяців скорочення.
- У січні-червні дефіцит Державного бюджету склав 2,5% ВВП.
- В липні інфляція споживчих цін пришвидшилась до 7,4% дпр.
- Рахунки державних підприємств будуть переведені до державних банків, насамперед до Державного ощадного банку.

**№8 (70)
Серпень
2006**

Політика: Олександра Мороза обрано спікером Парламенту

У липні 2006 року у парламенті склалася кризова ситуація. На початку липня через демарш Соціалістичної партії України (СПУ) було розпущено "помаранчеву" Демократичну коаліцію, створену Блоком Юлії Тимошенко (БЮТ), Народним союзом "Наша Україна" (НУ) та СПУ. 6-го липня, всупереч підписаній Коаліційній угоді, відповідно до якої посада спікера парламенту належала до квоти НУ, соціалісти висунули на цю посаду свого лідера Олександра Мороза. Депутати фракцій СПУ, Партії регіонів України (ПРУ) та Комуністичної партії України проголосували за обрання Олександра Мороза спікером. Наступного дня ці три фракції оголосили про створення "Антикризової коаліції", що суперечило Регламенту Верховної Ради.

Нова парламентська коаліція запропонувала Президенту кандидатуру Віктора Януковича, лідера фракції ПРУ, на посаду Прем'єр-Міністра. Відповідно до Конституції Президент має 15 днів для внесення кандидатури Прем'єра до парламенту. Однак в українському законодавстві чітко не зазначено, чи має Президент право вето на пропозицію парламенту щодо кандидатури Прем'єр-Міністра.

В цей же час БЮТ вимагав від Президента розпустити парламент, мотивуючи це тим, що процедура обрання спікера порушувала Конституцію України. Найбільшою колізією стала відсутність чинного Конституційного суду, оскільки закінчився термін роботи його суддів. Тому, на сьогодні не існує можливості отримати офіційне тлумачення положень Конституції.

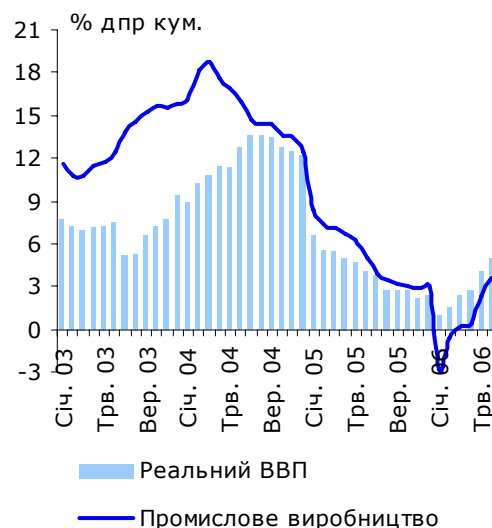
Щоб знайти вихід з політичної кризи, 27 липня Президент Віктора Ющенко ініціював проведення Круглого столу за участю лідерів всіх фракцій, спікера та Прем'єр-Міністра Юрія Єханурова. Очікувалося, що за результатами переговорів всіма сторонами буде підписано Універсал, в якому будуть задекларовані принципи політики, яка буде проводитись новим парламентом та урядом. Лише 3 серпня Президент, лідери фракцій ПРУ, НУ та СПУ, а також Прем'єр-Міністр та спікер ратифікували цей Універсал. Президент також прийняв рішення про подання кандидатури Віктора Януковича на посаду Прем'єр-Міністра.

Реальний сектор: Реальний ВВП зріс на 5,0% дпр

Незважаючи на політичну кризу, реальне зростання ВВП продовжило прискорюватись. Відповідно до даних Держкомстату протягом першої половини 2006 року реальний ВВП зріс на 5,0% дпр, що є на 1 відсотковий пункт вищим за рівень зростання протягом перших п'яти місяців року. Зі сторони виробництва пришвидшення пояснюється розгортанням промислового випуску, яке було спричинено зовнішнім попитом, а також вищими темпами зростання сфер послуг, зокрема оптової та роздрібною торгівлі і транспорту. Промислове виробництво зросло на 3,6% дпр протягом перших шести місяців цього року. Головними секторами,

Населення: 47 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 27%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 10%
Інвестиції/ВВП: 19%
Експорт: Росія 18%, ЄС 29%
Імпорт: Росія 40%, ЄС 32%

Промислове виробництво та зростання реального ВВП

Джерело: Держ комстат

Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

що сприяли цьому зростанню, були машинобудування, харчова промисловість та металургія. Остання відновила своє зростання завдяки вищим світовим цінам на метал та збільшенню попиту.

Зі сторони попиту в першому кварталі найголовнішим чинником зростання було споживання домогосподарств, яке збільшилося на 19,7% дпр. Іншою важливою складовою зростання 2006 року стало відновлення інвестиційної активності. Протягом першого кварталу реальне валове нагромадження основного капіталу зросло на 8,2% дпр порівняно із скороченням на 2,3% дпр у такому ж періоді 2005 року. Зниження зовнішнього попиту стало найголовнішим каменем спотикання зростання ВВП у першому кварталі: реальний експорт товарів та послуг скоротився на 19,9% дпр, в той час як імпорт зріс на 5,6% дпр, що дозволило задовольнити вищий внутрішній попит. Однак експорт почав відновлюватись в другому кварталі, що сприяло прискоренню зростання ВВП.

Галузеві тенденції: Уряд продовжує підвищувати тарифи до рівня покриття витрат

Енергетика. В липні Національна комісія регулювання електроенергетики (НКРЕ) затвердила план підвищення тарифів на електроенергію для населення до рівня покриття витрат. Відповідно до плану тарифи будуть підвищуватись на 25% кожні півроку до квітня 2008 року. Якщо Міністерство юстиції зареєструє відповідну постанову НКРЕ, з вересня 2006 року тариф на електроенергію для населення буде підвищено до 0,24 грн. за кВт-год. Це стане другим підвищенням тарифу цього року. Такий крок сприятиме більш повному покриттю витрат, зменшить перехресне субсидування в галузі та покращить фінансову ситуацію в енергетичному секторі. Однак процедура розрахунку економічно обґрунтованого тарифу та розміру підвищень повинні бути більш прозорими, що дозволить переконати громадськість в обґрунтованості підвищення тарифів.

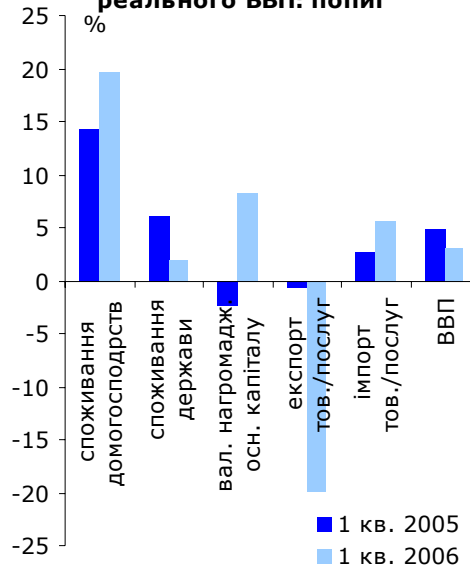
Телекомунікації: В липні 2006 року Національна комісія з питань регулювання зв'язку затвердила новий план граничних тарифів на телекомунікаційні послуги. Відповідно до плану, тарифи на внутрішні телефонні розмови зі стаціонарних телефонів буде підвищено у два етапи. На першому етапі, з 15 липня, плату за послуги стаціонарного зв'язку буде збільшено на 35%, а на другому - з 1 листопада - ще на 15%. Одночасно, міжнародні дзвінки стануть дешевшими, що покращить конкурентоздатність "Укртелекому" на цьому сегменті ринку. Цей крок дозволить зменшити перехресне субсидування місцевих розмов за рахунок міжнародних. Однак питання покращення якості послуг "Укртелекому" залишається відкритим.

Приватизація. В січні-липні Фонд державного майна зібрав приватизаційні надходження у сумі 160 млн. грн. або ж 8% від річного плану. В липні було оголошено декілька відносно великих приватизаційних тендерів, зокрема продаж 76% акцій підприємства "Луганськтепловоз", що є лідером у виробництві вантажних вагонів, за стартовою ціною 292 млн. грн. З огляду на те, що є щонайменше 5 потенційних учасників цього тендеру, ймовірно, що ціна продажу буде вищою за стартову. Однак оголошені тендери здаються недостатніми для виконання плану приватизаційних надходжень на 2006 рік на рівні 2 млрд. грн.

Зовнішній сектор: В травні експорт зріс на 11,4% дпр

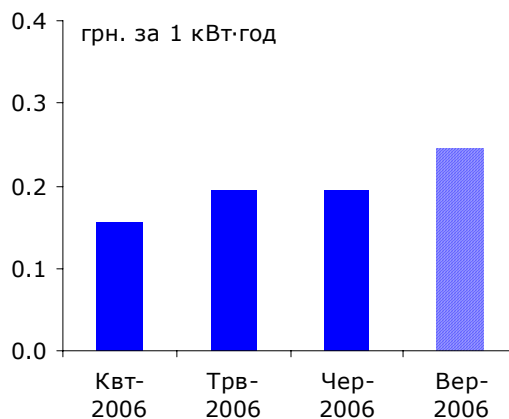
Травень став місяцем зміни динаміки експорту. Після шести місяців скорочення в травні місячний експорт зріс на 11,4% дпр. в доларовому еквіваленті завдяки вищим світовим цінам на метал та збільшенню попиту. Однак така зміна все ж не змінила кумулятивних показників. Відповідно до даних Держкомстату протягом перших п'яти місяців 2006 року експорт товарів скоротився на 0,9% дпр в доларовому еквіваленті, в той час як імпорт зріс на 24,4% дпр. В результаті кумулятивний торговельний баланс товарів залишився негативним на рівні 2,6

Зростання компонентів реального ВВП: попит

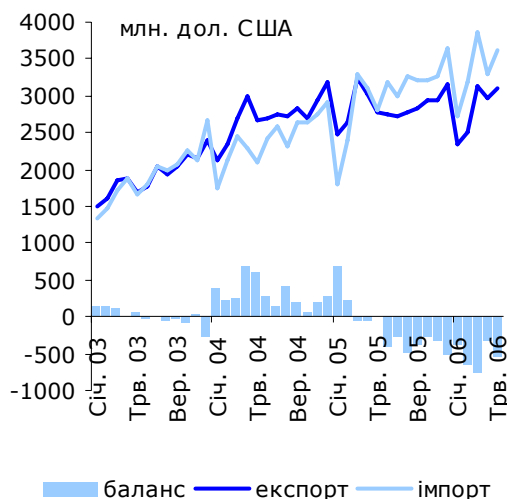
Джерело: Держкомстат

Тарифи на електроенергію

Джерело: НКРЕ

Зовнішня торгівля товарами

Джерело: Держкомстат

млрд. доларів США, порівняно із позитивним балансом на рівні 0,8 млрд. доларів США в такому ж періоді попереднього року.

НБУ оприлюднив попередню інформацію щодо показників платіжного балансу в першій половині 2006 року. За оцінками, рахунок поточних операцій залишився в дефіциті на рівні 0,9 млрд. доларів США або ж 2,1% ВВП. Експорт товарів зріс на 1,5% дпр в доларовому еквіваленті завдяки позитивній динаміці, що розпочалась в травні. Зростання імпорту становило 19,0% дпр. Дефіцит торгового балансу товарами склав 2,1 млрд. доларів США. Чистий притік прямих іноземних інвестицій (ПІІ) оцінено на високому рівні 2,3 млрд. доларів США порівняно із 0,6 млрд. доларів США в такому ж періоді 2005 року завдяки інвестиціям у будівництво та транспорт, а також купівлі українських банків нерезидентами. Таким чином, дефіцит рахунку поточних операцій було повністю профінансовано за рахунок ПІІ.

Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету досяг 2,5% ВВП

Із запізненням на два місяці парламент проголосував за Напрямки бюджетної політики на 2007 рік, що було підготовлено урядом з резолюцією "взяти до відома" та запропонував свої зауваження. Серед іншого депутати пропонують Кабінету Міністрів поновити вільні економічні зони та збільшити митні тарифи, що було знижено у 2005 році. Більш того, парламент пом'якшив обмеження видатків, який було запропоновано урядом на рівні 30% ВВП, та запропонував збільшити соціальні видатки. Пропозиції парламенту кардинально змінюють вектор фіскальної політики, суперечать стратегії вступу до СОТ та шкодять фіскальній та економічній стабільності країни.

В січні-червні доходи Державного бюджету були на 2,2% вищими за планові показники. Як і раніше, надходження від ПДВ та прибутків державних підприємств було перевиконано на 14% та 25% відповідно. Одночасно, надходження від податку на прибуток підприємств було недовиконано на 13,3%. Видатки Державного бюджету були на 6% нижчими за заплановані. В результаті дефіцит Державного бюджету досяг 5,1 млрд. грн. (2,5% ВВП) і був переважно профінансований за рахунок минулорічних приватизаційних надходжень, накопичених на Казначейському рахунку. Протягом червня сума залишків коштів на Казначейському рахунку скоротилася з 6,1 млрд. грн. до 4,1 млрд. грн.

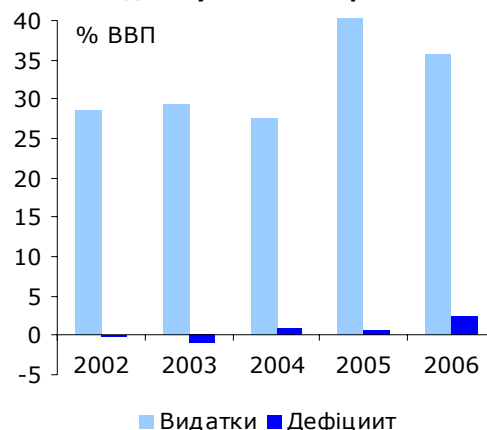
Соціальна політика: Середня пенсія становила 441,8 грн. на місяць

Протягом першої половини 2006 року власні надходження Пенсійного фонду, які переважно отримуються за рахунок нарахувань на заробітну плату, були на 7,1% вищими за планові показники і становили 25 млрд. грн. Трансферт Державного бюджету досяг 9,5 млрд. грн., з яких майже половину було спрямовано на фінансування дефіциту Пенсійного фонду. На 1-ше липня середня місячна пенсійна виплата становила 441,8 грн. Вона зростає з жовтня, коли мінімальну пенсію буде підвищено з 359 грн. до 366 грн. Якщо новий парламент утримається від подальшого підвищення мінімальної пенсії, ймовірно, що дефіцит Пенсійного фонду залишиться в затверджених урядом межах на рівні 7,3 млрд. грн.

Монетарна політика: Інфляція пришвидшилась до 7,4 % дпр

Після п'яти місяців сповільнення темпів зростання цін інфляція пришвидшилась до 7,4 % дпр в липні порівняно із 6,8% дпр в червні. Основним фактором, що сприяв прискоренню інфляції, стало зростання тарифів на газ в липні. З іншого боку, продовження заборони на експорт продукції українського тваринництва до Росії і порівняно невелике зростання грошової маси призвели до пом'якшення впливу зростання тарифів на газ на загальний рівень цін. Збільшення регульованих державою цін і

Виконання зведеного бюджету січень-червень

Джерело: звіти Державного казначейства

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держ комстат, НБУ

тарифів стане головним чинником, що буде визначати інфляцію протягом найближчих місяців.

В липні НБУ продовжив політику, спрямовану на підтримання ліквідності банківської системи, і вжив заходів для підвищення попиту банків на депозити в національній валюті. Зокрема, НБУ знизив процентні ставки за забезпеченими і бланковими кредитами овернайт на 0,5 відсоткових пунктів до 9,5% та 10,5% відповідно і ще раз знизив резервні вимоги до депозитів комерційних банків, що сприяє збільшенню ліквідності банківської системи. Резервні вимоги до депозитів в національній валюті були зменшені більше, аніж до аналогічних депозитів в іноземній валюті. Це спрямовано на зменшення доларизації банківської системи, що, за заявами представників НБУ, є довгостроковою метою Банку. Грошова база і грошова маса зросли в липні на 23,8 % дпр і 39,3 % дпр відповідно.

Фінансові ринки: Рахунки державних підприємств буде переведено до державних банків

Банківський сектор. В липні Кабінет Міністрів прийняв рішення, відповідно до якого рахунки державних підприємств буде переведено до двох державних банків, насамперед Державного ощадного банку, з метою сприяти розвитку державних банків. Пізніше цього ж місяця "Ощадбанк" було призначено уповноваженим банком з обслуговування рахунків учасників оптового ринку електроенергії. Такі рішення мають оцінюватись негативно, оскільки вони ведуть до недобросовісної конкуренції та ризику залучення державних банків у квазі-фіскальну діяльність.

Середня ставка рефінансування і облікова ставка НБУ

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції

		ІІкв 05	ІІІкв 05	ІVкв 05	Ікв 06	ІІкв 06	Квт.	Трв.	Чер.	Лип.
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	3,4	1,4	1,7	3,2	...	3,5	8,5	9,3	...
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	4,1	3,0	2,6	3,2	...	2,7*	4,0*	5,0*	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	5,0	3,2	3,1	0,2	3,6	0,4	2,4	3,6	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	6,4	3,4	0,0	4,0	3,2	4,1	4,7	3,2	...
ІСЦ	% дпр	14,4	13,9	10,3	8,6	6,8	7,4	7,3	6,8	7,4
ІВЦ	% дпр	17,7	14,7	9,6	6,5	6,3	5,4	4,8	6,3	9,4
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	10,9	9,0	7,5	-0,3	...	-3,9"	-0,9"
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	21,5	22,3	20,7	24,9	...	23,2"	24,4"
Торгівельний баланс товарами (кум.)	млрд. дол. США	0,78	-0,35	-1,14	-1,29	-2,1 ^e	-2,10"	2,63"
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	2,22	2,63	2,53	-0,74	-0,9 ^e	x	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	6,3	4,5	3,0	-4,0	-2,1 ^e	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	13,07	14,26	19,39	17,3	17,7	17,17	17,66	17,7	18,1
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	38,7	27,2	53,9	25,2	22,4	24,0	23,9	22,4	23,8
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	15,4	15,4	16,4	15,8	15,5	15,7	15,3	15,5	15,0
Обмінний курс, середній	дол. США	5,1	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	6,43	6,19	6,00	6,07	6,34	6,17	6,45	6,40	6,40

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП

** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

*** Зростання у доларовому виразі

^e Попередня оцінка, опублікована НБУ**Основні Економічні Показники**

		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Номінальний ВВП	млрд. грн.	102,6	130,4	170,1	204,2	225,8	264,2	345,9	424,7
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	41,9	31,6	31,2	37,8	42,6	49,5	65,1	83,1
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-1,9	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,4	12,1	2,6
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	-1,0	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-9,6	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,1	0,0
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	10,6	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	13,2	31,5	20,9	8,6	3,1	7,8	20,4	16,8
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	35,4	15,7	20,8	0,9	5,7	11,2	24,1	9,6
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-13,4	-7,9	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-14,0	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4
Поточний рахунок	млрд. дол. США	-1,3	0,9 ^o	1,2 ^{oo}	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5
Поточний рахунок	% ВВП	-3,1	2,9 ^o	3,8 ^{oo}	3,74	7,7	5,9	10,6	3,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	0,8	1,1	1,5	3,1	4,42	6,94	9,52	19,39
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,7	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,4	-1,82
Загальний державний борг	% ВВП	49,4	61,4	45,2	36,3	34,3	29,45	24,7	18,40
Зовн. борг (загальний)	% ВВП	38,4	49,9	33,0	26,0	24,6	17,3	18,6	10,35
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	21,9	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9
Обмінний курс, середній	дол. США	2,45	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	3,43	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05
Обмінний курс, середній	євро	2,77	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	4,02	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, IFS, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

^o Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована^{oo} Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована^e Попередня оцінка Держкомстату**Скорочення****дпк** до попереднього кварталу**дпр** до попереднього року**дпм** до попереднього місяця**кум.** кумулятивно